

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 12 marca 1935 r. 1244.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

K r o n i k a.

1. Wywiad gubernatora kłajpedzkiego Nawakasa w Rydze.	I.	1.
2. Zaproszenie Litwy na olimpiadę szachową do Warszawy.—	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

3. Ustawa o szpitalach.	III.	"
4. Rozpatrywanie budżetu państwowego.	"	2.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

5. Dokoła procesu hitlerowców.	VII.	"
6. Powódź w Kraju Kłajpedzkim.	"	"
7. Spis miejscowości Kraju Kłajpedzkiego.	"	"
8. Skazanie hitlerowców.	"	"

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEŃSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a.

9. List dr. Olsejki w związku z książką na temat życia Litwinów wileńskich.	VIII.	"
10. Akademia ku czci biskupa Baranowskiego.	"	"
11. Dyskusyjne zebranie studentów Litwinów.	"	"

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILNO

Wydawanie Biuletynu Kowieńskiego, dnia 12 marca 1935 r. Nr. 1344

WYKAZ TREŚCI

		I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ	
		K r o n i k a	
I.	I.	1. Wywiad gubernatora kowieńskiego w Warszawie	
"	"	2. Zegrowanie litwy na okupację zachodnią do Warszawy	
		III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEŃSZEJ I ŻYCIĘ KRAJOWE	
		K r o n i k a	
"	III.	3. Ustawy o sądach	
2.	"	4. Rozprawy o budownictwie państwowym	
		VII. SPRAWY KRAJOWE	
		K r o n i k a	
"	VII.	5. Lokale procesu historycznego	
"	"	6. Towarzystwo Kowieńskie	
"	"	7. Spis miejscowości Księstwa Kowieńskiego	
"	"	8. Skazanie historyczne	
		VIII. ŻYCIE LITWINÓW I PRASY LITWISKI W WILNIE	
		K r o n i k a	
"	VIII.	9. List dr. Olszki w zw. z książką na temat życia Litwinów wileńskich	
"	"	10. Akademia im. c. k. Bermanowskiego	
"	"	11. Dyskusyjne spotkanie studentów litwinów	

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

Wywiad gubernatora kłajpedzkiego Nawakasa w Rydze na tematy kłajpedzkie. "Ostsee Beobachter" Nr.57 /III.35 r./: Gubernator Kraju Kłajpedzkiego dr.Nawakas przybył ostatnio na kilkudniowy pobyt do Rygi. Z Rygi udaje się dr.Nawakas do Estonji. Przed wyjazdem do Estonji udzielił gubernator kłajpedzki następującego wywiadu przedstawicielom prasy ryskiej:

Jest rzeczą interesującą, że urlop wypada mu /dr.Nawakasowi/ spędzać w krajach bałtyckich, między którymi zachodzi obecnie tak ścisła współpraca. Podróż jego ma charakter ściśle prywatny. Trudno mu jest reasumować 15 - miesięczną działalność na obszarze Kłajpedy. Działalność ta nie została jeszcze zakończona. Każdy obiektywny obserwator musi jednak ustalić, że na obszarze Kłajpedy zapanał obecnie istotny spokój i przywrócony został ład i porządek.

Środki, zastosowane na obszarze Kłajpedy, opierają się na ścisłości, ściśle przestrzeganej przez Litwę. Statut nie został naruszony pod żadnym względem. Rozszerzenie ideologii narodowych socjalistów kryje w sobie niebezpieczeństwo. W związku z tem musiała być stworzona pewna granica. Na tem polegało zadanie gubernatora na obszarze Kłajpedy. Realizacja tego zadania leży zarówno w interesie spokojnego rozwoju obszaru Kłajpedy, jak też Litwy i innych krajów w Europie Wschodniej.

Co się tyczy gospodarczej sytuacji w Kłajpedzie, istnieje tam nadmiar produktów rolnych, a to ze względu na zamknięcie granicy zachodniej dla eksportu tych produktów. Rząd litewski znalazł nowe rynki zbytu. Należy się przeto spodziewać, że rządowi uda się przezwyciężyć kryzys. Tartaki w Kłajpedzie pracują, zaś tranzyt drzewa sowieckiego odbywa się normalnie.

W ścisłych ramach ustaw przeprowadzone zostały ze strony władz litewskich na terenie Kłajpedy posunięcia, które położyły kres zapamiętałej agitacji narodowych socjalistów. Proces hitlerowców w Kownie jest wybitnym dowodem działalności ich na terenie Kłajpedy. Agitacja narodowych socjalistów czerpała pokarm z zewnątrz. Stamtąd też była popierana. Siły, popierające hitlerowców kłajpedzkich, rozporządzają wielkim aparatem propagandowym i nie cofają się przed żadnym środkiem. Poprzedni dyrektorjat dr.Schrejbera kierował się tą samą ideologją. Dymisja dyrektorjatu nastąpiła w ramach ustaw. Obecny dyrektorjat nadaje życiu na obszarze Kłajpedy normalny i zdrowy kierunek. Sejmik istnieje i niema potrzeby go rozwiązywać. Umrze on, jeżeli się można tak wyrazić, śmiercią naturalną, gdyż kadencja jego upływa latem r.b.

Narodowy socjalizm jest wojującym pangermanizmem. Obecna polityka niemiecka podlega tym samym ideom zasadniczym, co polityka wszechniemiecka przed wojną. Wilhelm II również mówił o wysokiej misji Niemców, którzy chcą zbudować pokój na ziemi. Ten wszechniemiecki mesjanizm przejawia się również w ideologii narodowego socjalizmu. Z tego względu ruch ten stanowi nie tylko niebezpieczeństwo dla Kraju Kłajpedzkiego, lecz również groźbę dla krajów położonych dalej. Charakter narodowego nacjonalizmu jest już w Europie znany. Z tego względu istnieje wielki ideologiczny sprzeciw. Cały świat był świadkiem wydarzeń w Austrii, Czechosłowacji i Gdańsku. Kłajpeda również może świadczyć, że należy się mieć na baczności. - Zaproszenie Litwy na olimpiadę szachową do Warszawy. "Liet.Aidas" Nr.55 /III.35 r./: W tych dniach polski związek szachistów przysłał litewskiemu związkowi szachistów oficjalne zaproszenie na światową olimpiadę szachową, która się odbędzie latem r.b. w Warszawie.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

Ustawa o szpitalach. "Liet.Aidas" Nr.55 /III.35 r./: 7 marca Gabinet Ministrów przyjął ustawę o szpitalach. Na podstawie tej ustawy wszystkie szpitale państwowe, samorządowe, Kas Chorych, towarzystw i osób prywatnych podlegają wspólnym przepisom. -

Rozpatrywanie budżetu państwowego. Prasa ryska z dn.12.III.35 r.: Litevski Gabinet Ministrów podjął 9 marca rozpatrywanie budżetu państwowego na 1935 r. Na pierwszym posiedzeniu Gabinet rozpatrzył dochody i wydatki.

Projekt budżetu państwowego, przedłożony Gabinetowi Ministrów do zatwierdzenia, przewiduje dochody w wysokości 250 milj.lt. i wydatki na sumę 268 milj.lt. Dla zbilansowania budżetu rząd zrealizuje pożyczkę wewnętrzną na sumę 18 milj.lt.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Dokoła procesu hitlerowców. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r.: Po ogłoszeniu przemówienia przez prokuratora Wimerisa, zabrał głos wiceprokurator Monstawiczius.-

Powódź w Kraju Kłajpedzkim. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r.: W związku z powodzią, jaka nawiedziła niektóre okolice obszaru kłajpedzkiego, litewski Czerwony Krzyż zorganizował pomoc dla powodziarzy. Najbardziej dotkniętych powodzią jest 100 rodzin. Dyrektorjum wyasygnowało 3.000 lt. na zapomogi. "Majstas" ofiarował produkty spożywcze. Podziałem produktów zajmują się organizacje kobiece litewska i niemiecka. Oddziały wojskowe, stojące w pobliżu, przysłały swe kuchnie polowe do dyspozycji powodziarzy.-

Spis miejscowości kraju Kłajpedzkiego. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r.: W Kłajpedzie została wydana książka - spis litewskich nazw wszystkich miejscowości kraju Kłajpedzkiego oraz ulic w Kłajpedzie i Szyłokarczmie.-

Skazanie hitlerowców. Prasa kowieńska z dn.8.III.35 r.: Z rozporządzenia komendanta Kraju Kłajpedzkiego, zamieszkały w pow. pogięgiowskim Richard Glotz został ukarany grzywną w wysokości 100 lt. z zamianą na 1 miesiąc więzienia za używanie hasła, podżegającego jedną część ludności przeciw drugiej.

Młynarza Wilhelma Hofmeistera ukarano grzywną w wysokości 300 lt. lub miesiącem więzienia za to samo wykroczenie.

Wreszcie kupiec Jerzy Ilginis z Szwarzortu został ukarany grzywną w wysokości 200 lt. z zamianą na miesiąc więzienia za szerzenie przy pomocy radja w miejscu publicznym /w swym hotelu/ mów i pieśni, podżegających jedną część ludności przeciw drugiej.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

Kronika.

List dr. Olsejki w związku z książką na temat życia Litwinów wileńskich. "Vil.Ryt." Nr.21 /III.35 r./ zamieszcza list do redakcji, podpisany przez dr.Olsejkę, a odnoszący się do sprawy zarzutów, wysuniętych książce p.Olsejki "Życie Litwinów wileńskich w 1919 - 1923 r."

W liście tym dr.Olsejko oświadcza, że nie oskarżał w swej książce ani p.Staszysa, ani też żadnego innego działacza litewskiego o przywłaszczenie ofiar społecznych. Książka zawiera jedynie krytykę działalności kierowników społeczeństwa litewskiego w Wileńszczyźnie. Dr.Olsejko wyraża opinię, że byłoby bodaj rzeczą pożądaną, by kilku niezawilanych działaczy litewskich sprawdziło wyłożone w książce fakty i wyraziło swą opinię w tej sprawie.-

Akademja ku czci biskupa Baranowskiego. "Vil.Ryt." Nr.21./III.35 r./: Litewskie T-wo Naukowe organizuje 16.III uroczystą akademję dla uczczenia stulecia urodzin biskupa Antoniego Baranowskiego.-

Dyskusyjne zebranie studentów Litwinów. "Vil.Ryt." Nr.21 /III.35 r./: Sekscja społeczna związku studentów Litwinów w Wilnie zorganizowała 10 lutego r.b. w lokalu związku zebranie dyskusyjne, na które zaprosiła również przedstawiciele litewskich instytucyj, organizacyj i prasy. Na zebraniu ogłoszone zostały referaty w sprawie sytuacji wsi litewskiej z uwzględnieniem potrzeb narodowych, religijnych, teatralnych i gospodarczych. Po referatach odbyły się dyskusje.-

